

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 27 квітня 2017 року
(протокол №12)

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

**Бердянськ
2017 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

кандидат економічних наук, доцент Несторенко Т.П.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “20” квітня 2017 року, протокол №8

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Основи підприємництва» складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом навчальної дисципліни є дослідження сутності підприємництва як особливого виду економічної діяльності, типу господарської поведінки та специфічного фактору виробництва.

Міждисциплінарні зв'язки: передусє вивченню дисциплін «Підприємництво в сфері послуг», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Техніка виконання торгівельних операцій підприємства».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Основи підприємництва» є формування у студентів системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Основи підприємництва» є формування у студентів цілісного бачення проблематики підприємницької діяльності та навичок підприємницького мислення; вивчення суті та форм ведення бізнесу в сучасних умовах господарювання, принципів вибору певного виду підприємницької діяльності; оволодіння новітніми управлінськими підходами та застосування сучасних науково-технічних досягнень в процесі ведення бізнесу.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні набути таких компетентостей:

Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.

Уміння працювати у колективі та команді.

Здатність використовувати базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності; володіти та використовувати знання з теорії та практики.

та демонструвати такі результати навчання:

Базові знання з циклу професійної та практичної підготовки.

Здатність використовувати професійні знання, вміння, навички для розв'язання практичних завдань в галузі підприємницької діяльності і торгівлі.

Здатність отримувати, аналізувати інформацію про розвиток підприємств та визначати зміст, етапи його діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6/180 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Підприємництво – характерна риса економічного розвитку суспільства.

Розвиток теорій підприємництва. Сутність і характерні риси підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності в ринковій економіці. Підприємець – головна фігура економічного процесу. Особисті якості підприємця.

Тема 2. Формування підприємницьких структур.

Умови, необхідні для підприємницької діяльності. Принципи організації підприємницьких структур. Основні види підприємств та їх організаційні форми. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн. Господарські товариства як суб'єкти підприємництва та їх види. Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств. Здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Особливості діяльності виробничого кооперативу. Особливості розвитку підприємництва в Північному Приазов'ї.

Тема 3. Механізм створення власної справи.

Вибір способу започаткування бізнесу. Традиційні способи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії. Етапи започаткування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємництва та засновницький договір. Формування статутного фонду. Порядок відкриття рахунка суб'єкта підприємницької діяльності в установі банку. Припинення діяльності підприємницьких структур.

Тема 4. Ринок та конкуренція у системі підприємництва.

Сутність ринку як сфери бізнесу. Зміст конкуренції в системі підприємництва. Методи конкурентного суперництва. Моделі конкурентної поведінки. Особливості поведінки підприємця на конкурентних (досконала конкуренція, монополістична конкуренція) та неконкурентних (олігополія, монополія). ринках. Підприємницька таємниця. Розвиток конкуренції в сучасних умовах.

Тема 5. Планування підприємницької діяльності.

Сутність та види планування. Бізнес-план – основа створення підприємства. Стадії розробки бізнес-плану. Структура та технологія розробки бізнес-плану. Сутність та принципи комерційного розрахунку.

Тема 6. Підприємницький ризик.

Сутність та функції ринку. Види ризиків. Способи оцінки ризиків підприємства. Сутність та основні види ризиків. Управління економічними ризиками. Причини економічних ризиків. Стратегія управління ризиком. Шляхи та методи зниження ризику у підприємницькій діяльності. Інструменти управління ризиками. Страхування як інструмент економічного захисту підприємця. Механізм зменшення економічних ризиків на мікрорівні: дослідження ринку, страхування, диверсифікація ризиків, використання застави, поточний контроль, створення спеціальних резервів і запасів.

Тема 7. Державне регулювання підприємницької діяльності.

Необхідність та сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи: адміністративні, правові, економічні. Прямі та непрямі методи регулювання. Інструменти впливу держави на розвиток підприємництва: податкова політика, цінове та кредитно-грошове регулювання, амортизаційна політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Обмеження в підприємницькій діяльності. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація і сертифікація. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва. Державна підтримка підприємництва. Механізм державної фінансової допомоги суб'єктам підприємництва. Кадрове та інформаційне забезпечення державою підприємницької діяльності. Державні та міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва.

Тема 8. Основи оподаткування підприємницької діяльності.

Сутність податків та загальні основи оподаткування. Податкова система держави та основні види податків в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Платежі за ресурси. Непрямі податки, які сплачують підприємства. Збори і цільові відрахування, які сплачують підприємства. Місцеві податки і збори. Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Загальна та спрощена системи оподаткування. Єдиний податок. Фіксований податок.

Тема 9. Маркетинг підприємницької діяльності.

Сутність та значення маркетингу в підприємницькій діяльності. Основна мета та завдання маркетингу. Основні принципи маркетингу. Торгівля і комерція. Вивчення можливостей підприємства. Маркетингові комунікації. Реклама. Нові методи збуту товарів: Internet-комерція, реалізація товарів за каталогами.

Тема 10. Менеджмент підприємницької діяльності.

Суть і значення менеджменту. Школи практичного менеджменту. Види та функції менеджменту. Сутність і методи підприємницького управління. Функціональне управління в підприємстві. Планування розвитку суб'єкта підприємництва. Типи менеджерів у вітчизняній та зарубіжній практиці. Менеджер як організатор ефективного управління. Вимоги до ділових і особистих якостей менеджера.

Тема 11. Міжнародне підприємництво.

Сутність та характеристика міжнародного підприємництва. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Розвиток та форми міжнародної підприємницької діяльності. Прямі іноземні інвестиції. Портфельні інвестиції. Глобалізація міжнародного підприємництва. Участь підприємців Північного Приазов'я у міжнародному підприємстві.

3. Рекомендована література

1. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. –К.: Істина, 2003. – 208 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14. – № 15-16, № 17. – ст. 112.

3. Закон України «Про господарське товариство» від 19 вересня 1991 р. № 1576-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 49. – С. 682.
4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15 травня 2003 р. № 755-IV// ВВР України. –2003. – № 15. – С. 203.
5. Закон України «Про захист економічної конкуренції» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 12, ст.64.
6. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. № 1775-III // ВВР України. –2000. – № 36. –С. 299.
7. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» від 21 грудня 2000 р. № 2157-III // ВВР України. – 2001. – № 40. – С.176.
8. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 11 грудня 2003 р. № 1381-IV // ВВР України. –2004. – № 42. –С. 97.
9. Балабан, П.Ю. Комерційна діяльність / П.Ю.Балабан, М.П.Балабан, Т.Л.Мітяєва, О.М.Михайленко, Л.О.Попова, М.М.Хурса. – К.: Знання, 2015. –500 с.
10. Гой, І.В. Підприємництво : навч. посіб. / І.Гой, Т.Смелянська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницький нац. ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 367 с.
11. Грищенко, І. М. Підприємницький бізнес: Підруч. для студентів ВНЗ / І.М. Грищенко. – К.: Грамота, 2016. – 519 с.
12. Донець, Л.І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Л.І.Донець, Н.Г.Романенко ; М-во освіти і науки України, ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 320 с.
13. Жарова, Любов Валеріївна. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління : монографія / Любов Жарова, Євгеній Какутич, Євген Хлобистов ; за ред. Б. М. Данилишина ; НАНУ, Рада по вивченню продуктивних сил України, Наук.-досл. ін-т сталого розвитку та природокористування. - Суми : Університетська книга, 2012. - 239 с.
14. Кікіб, О. М. Теорія бізнесу: навч. посіб. / О. М. Кікіб, К. В. Белоусов. – К. : Алерта, 2012. – 256 с.
15. Мельников, А.М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / за заг. ред. А.М. Мельникова [А.М. Мельников, О.А. Коваленко, Н.Б. Пундяк] – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 200 с
16. Мирошніченко, О. Базовий посібник з інтернаціоналізації бізнесу і виходу на ринки Європейського Союзу / О. Мирошніченко, 2014. – 180 с.
17. Райз Е. Стартап без помилок. Посібник зі створення успішного бізнесу з нуля. / Ерік Райз. –К. : Віват, 2016. – 368 с.
18. Скібіцький, О. М. Організація бізнесу: менеджмент підприємницької діяльності : навч. посіб. / О. М. Скібіцький, В. В. Матвеев, Л. І. Скібіцька ; М-во освіти і науки України. - К. : Кондор, 2011. – 911 с. : табл., схем.

4. Методи навчання: лекція, демонстрування, практичні роботи, метод письмового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

6. Система оцінювання _____

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни